



COLLEGE DEN HULSTER
Onderwijsgemeenschap Venlo & Omstreken

PESTPROTOCOL

**College Den Hulster
Venlo 2014-2015**

Afdeling VMBO - HAVO/VWO

**Ondersteuningscoördinatoren:
H.Nijveld (vmbo)
L. Benders (havo/vwo)**

Naar voorbeeld van:
Het Stedelijk Gymnasium Nijmegen,
Het Zaanlands Lyceum.

Inhoud

1. Inleiding
2. Pesten
 - 2.1 Wat is pesten?
 - 2.2 Voorbeelden van specifiek pestgedrag
 - 2.3 Partijen bij het pestprobleem
 - 2.4 de gepeste leerling
 - 2.5 de pester
 - 2.6 de zwijgende middengroep
 - 2.7 de medewerkers
 - 2.8 de ouders
 - 2.9 Het aanpakken van pesten
3. Het pestprotocol
 - 3.1 Uitgangspunten
 - 3.2 De vijfsporen aanpak
 - 3.3 Preventieve aanpak
4. Het stappenplan na een melding van pesten
 - 4.1 De mentor
 - 4.2 De ILB-er
5. Werkdruk

Bijlage 1: voorbeeld pestcontract

1. Inleiding

College Den Hulster wil leerlingen een veilig en pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige wijze kunnen ontwikkelen. Het personeel van College Den Hulster (docenten, mentoren, Interne leerlingbegeleiders (ILB), teamleiders, directie en ondersteunend personeel) bevordert deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op school.

Het kan helaas voorkomen, dat een leerling door andere leerlingen wordt gepest. Dit protocol beschrijft de wijze waarop College Den Hulster het pestgedrag van leerlingen in voorkomende gevallen benadert.

De **ondersteuningscoördinator** coördineert, ondersteunt het totale proces.

Dit pestprotocol heeft als doel:

“Alle leerlingen moeten zich tijdens hun middelbare schoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen leerlingen en personeel, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

2. Pesten

2.1 Wat is pesten?

College Den Hulster vindt pesten gedrag waar de gepeste schade van ondervindt en waar de gepeste onder lijdt. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het

verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten docenten, mentoren, onderwijsondersteunend personeel en leerlingen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Docenten, mentoren en onderwijsondersteunend personeel hebben als taak samen met de ouders en de leerlingen zelf het pesten tegen te gaan. Leerlingen van College Den Hulster moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen binnen de school. Leerlingen moeten hierom durven vragen.

2.2. Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Pesten kan allerlei vormen aannemen.

Hieronder volgen 5 categorieën met voorbeelden van de genoemde soort.

- *Verbaal*

(bijv. schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas, ongewenste sms'jes sturen, via mail of chatprogramma's opmerkingen verspreiden, het gebruiken van mobiele telefoons of websites met de bedoeling iemand zwart te maken door het verzenden van opmerkingen en /of foto's of filmpjes)

- *Fysiek*

(bijv. trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten, aan de haren trekken; seksuele intimidatie)

- *Intimidatie*

(bijv. een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen, dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen)

- *Isolatie*

(bijv. uitsluiten door een klasgenoot voortdurend duidelijk maken dat hij / zij niet gewenst is, doodzwijgen)

- *Stelen of vernielen van bezittingen*

(bijv. afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen)

2.3 Partijen bij het pestprobleem

Bij pesten zijn meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pester(s), de zwijgende middengroep, het personeel en de ouders.

Om pesten zowel in preventieve zin als in curatieve zin aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid.

We spreken dan van een ***vijfsporen aanpak*** (zie verder dit protocol)

2.4 de gepeste leerling

Elke leerling loopt het risico gepest te worden maar sommige leerlingen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop die worden geuit. Kinderen die gepest worden hebben vaak andere interesses dan de meeste leeftijdgenoten of ze doen dingen anders. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet.

Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind

in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uit komt.

Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

2.5 de pester

Pestende leerlingen zijn vaak fysiek en /of verbaal de sterksten. Meisjes pesten in drie kwart van de gevallen door middel van psychisch geweld (buitensluiten, roddelen) en voor de rest door middel van fysiek geweld. Bij jongens is het net andersom: in driekwart van de gevallen door middel van fysiek geweld en voor de rest door middel van psychisch geweld.

Pesters kunnen het zich permitteren zich agressief op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Ze lijken populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Echte pesters zijn niet alleen agressief en fysiek sterker dan de rest van de klas, ze hebben ook weinig empathisch (invoelend) vermogen, zijn impulsief en domineren graag andere kinderen. Een 'succesvolle' pester heeft niet geleerd zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben op de langere termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

2.6 de zwijgende middengroep

De meeste leerlingen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommigen behouden enige afstand en andere leerlingen doen, uit angst of uit berekening, mee. Dit zijn de zogenaamde 'meelopers'. Er zijn ook leerlingen die niet

merken dat er gepest wordt. Heel af en toe neemt een leerling, of een klein groepje leerlingen, het voor het gepeste kind op. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor op de populariteit van de pester in kwestie mee te liften.

2.7 de medewerkers

Pesten is een goed bewaard groepsgeheim: (bijna) iedere leerling weet dat in de groep wordt gepest, toch durft niemand het aan docent of ouder te vertellen. De medewerkers weten dus ook vaak niet dat er in de groep wordt gepest. En zien ze ongewenst gedrag, dan wordt het lang niet altijd als pesten geïnterpreteerd.

2.8 de ouders

Wanneer kinderen worden gepest, durven ze in de meeste gevallen niet aan hun ouders te vertellen dat hen dit overkomt. Ze kunnen bang zijn dat hun ouders naar school gaan, het aan de mentor vertellen en dat deze het verkeerd aanpakt. Ze schamen zich vaak dat hen dit overkomt. Soms denken ze dat ze het gedrag van de pester zelf hebben uitgelokt en het dus verdienen gepest te worden.

2.9 Het aanpakken van pesten

College Den Hulster vindt pesten onacceptabel en streeft naar een gezamenlijke aanpak van het pestprobleem.

3. Het pestprotocol

College Den Hulster pakt het pesten aan vanuit een begeleidingsstructuur. Hierin spelen docenten, mentoren, ILB-ers en teamleiders een belangrijke rol.

De **ondersteuningscoördinator** coördineert, ondersteunt het totale proces.

3.1 Uitgangspunten

Een pestprotocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, mentoren, ILB-ers en teamleiders, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
- De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
- docenten, mentoren, ILB-ers en teamleiders en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
- De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).

3.2 De vijfsporenaanpak

De vijfsporenaanpak houdt in dat de verantwoordelijkheid voor de aanpak van pesten door de hele school gedragen wordt, dat er begeleiding wordt aangeboden aan de gepeste leerling en de pester. Maar ook dat de klas betrokken wordt bij het pestprobleem en dat ouders steun krijgen.

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de teamleiders, de ILB-ers, mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.

De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

2. Het bieden van begeleiding aan de leerling die gepest wordt

Het probleem wordt serieus genomen.

Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.

Er wordt overlegd met de betrokkenen (gepeste leerling en/of mentor en/of ILB-er en/of teamleider en/of ouders) en er worden afspraken gemaakt om het pesten te stoppen.

Daarnaast kan er hulp aangeboden worden door de Ondersteuningscoördinator en kan een weerbaarheidstraining gevolgd worden (Rots en Water).

Deze wordt door een tweetal LO docenten verzorgd.

3. Het bieden van begeleiding aan de pester De pester wordt geconfronteerd met zijn gedrag.

De gevolgen van het pesten voor de gepeste leerling en de pester zelf worden besproken door de mentor en/of ILB-ers en/of teamleider en/of ouders. De

ondersteuningscoördinator kan een adviserende rol vervullen en vervolgens zijn/haar hulp aanbieden.

Daarnaast zou de ondersteuningscoördinator als counselor kunnen optreden.

4. Het betrekken van de zwijgende middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.

Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan het verbeteren van de situatie.

De ondersteuningscoördinator kan een klassenvoorlichting geven over pesten. Een interactief programma waarbij de leerlingen uit de klas worden uitgedaagd openhartig te reflecteren op datgene zich in die groep bezig houdt.

5. Het bieden van steun aan de ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.

De ILB-er, de mentor, ondersteuningscoördinator en de teamleider werken samen met de ouders om het pesten aan te pakken.

De ILB-er en/of ondersteuningscoördinator gaat in gesprek met de ouders.

- De ondersteuningscoördinator verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

3.3 Preventieve aanpak

- de mentor

De mentor speelt een belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat vanaf de allereerste kennismaking.

In de introductieweek in augustus / september is er een uitgebreid programma waarin de kinderen elkaar leren kennen. De nadruk ligt op het goed leren omgaan met elkaar. Er wordt aandacht besteed aan de vaardigheid van het luisteren naar elkaar, het samenwerken, het geven en ontvangen van feedback.

Door middel van het formuleren van positief gestelde vragen geeft de klas duidelijkheid over hoe ze met elkaar om willen gaan. Vragen zoals „Hoe ziet een leuke klas eruit?“ of „Hoe wil je zelf behandeld worden?“

De leerlingen formuleren zelf hoe ze met elkaar om willen gaan. Dit kan worden vastgelegd in een klassenschrift. De regels kunnen ook op een groot vel papier geschreven worden dat wordt ondertekend door de hele klas en opgehangen in het lokaal. Kern van deze regels is het begrip *respect*.

De regels worden positief geformuleerd:

- we luisteren naar elkaar
- we laten elkaar uitspreken
- we blijven van elkaar af
- we blijven van elkaars spullen af
- we sluiten niemand buiten
- we lossen ruzies op door met elkaar te praten
- als we vertellen dat iemand gepest wordt, is dat geen klikken
- iedereen kan zichzelf zijn
- iedereen laat duidelijk blijken dat hij /zij iets niet wilt
- als iemand duidelijk maakt dat hij / zij iets niet wilt, stoppen we
- we houden ons aan de regels

De klas bespreekt wat plagen is en wat pesten en spreekt af dat degene die het ondergaat bepaalt of het om plagen of pesten gaat.

En natuurlijk worden er ook consequenties afgesproken wanneer een klasgenoot zich niet aan de zelfopgelegde regels houdt.

Na de introductie wordt in de wekelijkse klassenlessen verder aandacht besteed aan het sociale klimaat door middel van o.a. klassengesprekken, gezamenlijke opdrachten, Leefstijllessen etc.

In de mentorlessen (ook wekelijks) is er ruimte voor individuele gesprekken met de mentor.

4. Het stappenplan na een melding van pesten

4.1 De mentor

- Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de
- gepeste leerling en later met de pester apart. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen. De mentor brengt de ouders, de collega's en de leerjaarbegeleider op de hoogte en vermeldt het gebeurde in Magister.
- De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt. Bij herhaling neemt de ILB-er de taak over.
- De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om de verantwoordelijkheid van ieder groepslid te benadrukken.

4.2 De ILB-er

- De ILB-er neemt de rol van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
- De ILB-er heeft zo nodig een gesprek met de gepeste leerling en de pester apart of organiseert direct een

gesprek tussen beiden en neemt contact op met de ouders.

- De pester krijgt een waarschuwing van de ILB-er en zo nodig meteen een straf. Een schriftelijk verslag hiervan wordt in Magister opgenomen.
- De **ondersteuningscoördinator** is overkoepelend en adviserend en mogelijk ook betrokken.

In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:

a. confronteren

b. mogelijk achterliggende problematiek op tafel krijgen

c. helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten, zie vijfsporenaanpak (3.2)

- In het contact met de gepeste leerling wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
- De ILB-er adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, de aangeboden hulp te aanvaarden.
- De ILB-er stelt de betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
- De ILB-er bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
- De ILB-er koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

NB. In zeer ernstige gevallen, ter beoordeling van de ondersteuningscoördinator en/of directie, kan van bovenstaande worden afgeweken. Het oproepen van ouders, schorsing en eventuele verwijdering van school behoren dan tot de mogelijkheden.

5. Werkdruk

Dit pestprotocol formaliseert het bestaande beleid zoals dat ten aanzien van pesten wordt gevoerd en is vastgelegd in de taakomschrijvingen van de verschillende functionarissen. Er is in die zin geen sprake van werkdrukverhoging.

In bijzondere gevallen kan gebruik worden gemaakt van een pestcontract. Een dergelijk contract is niet verplicht.

Bijlage 1.

Voorbeeld van een pestcontract:

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.

Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

1. Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet.
2. Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen.
3. Ik blijf van de spullen van een ander af.
4. Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter.
5. Ik bedreig niemand, ook niet met woorden.
6. Ik gebruik geen geweld.
7. Als iemand mij hindert vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen.
8. Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp.

Naam :

Klas :

Datum :

Handtekening